

DUNÁNTÚLI HAZÁNK

Keresztény kizgazda- és földmives-párti politikai lap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Pápa, Jókai Mór utca 15.
Telefonszáma: 14.

Előfizetési árak: egész évre 180 K, félévre 80 K,
negyedévre 40 K, egy óra 18-30 K. Egyes számai ára 2 K.

Felolós szerkesztő:

ZSILAVY SÁNDOR.

A keresztény kizgazda- és földmives-szövetség
hivatalos lapja.

Megjelenik minden pénteken és vasárnap.

Szemle.

Tiszta, ünnepies csodákkal borult az időben Betlehem fölé, midőn Mária megszülette az ő fiát, Jézust és bepótyálta őt és helyezteté a jászolba. Valának pedig pásztorok azon a vidéken, kik künn a mezőn tanyáztak és vigyáztak éjnek idején az ő nyájuk mellett. — És ime az Úrnak anyyala hozzájuk jöve és nagy félelemmel megfélemlének. De monda az anyyál nekik: Ne féljetek pásztorok, örömet hirdetek! Mert ma születet nekitek a megoáltó, ki az Úr Krisztus Dávid városában. Ez léssen nekitek a jel: találto: egy kisdólet bepótyálva fektüdni a jászolban. — Az anyyálok sokasága pedig éneklé: Dicsőség a magasságban Istennek, békesség a földön a jóakaratu embereknek! . . . Ide-stova két nehéz évezred pergett le amaz idő óta az emberiség történelmének homokóráján, de a kegyeltes emlékezés által megszentelt évfordulóján a szent estének újra meg újra kigyullad a szivekben Krisztus szent tüze, a szeretet: a felemelő, a magasztos, a világot megoáltó; s újból felharsan a hívó millióknak áhitatos ajkán a mennyei sereg diadalmas éneke: Dicsőség a magasságban Istennek, békesség a földön a jóakaratu embereknek. . . A nehéz élet fáradt vándora — az ember — akit az, kerget a sors vihara, csapzott, agyonhajszolt lelkével ilyenkor oda menekül a karácsonyfa örökzöld lombátara alá s a gyenge, vékony galyacsokk alatt csodálatos megyugvást talál, mert az isteni gyermek szent kezeckéje takarja be, mert a püsta viaszgyertyák sápadt fényéből a sokat szenvedett Krisztus megértő, résztvevő, szelíd tekintete sugárzik feléje s a lélek fagyja felenged a mindenható örök szeretet megoáltó melegétől. . .

Ismét elérkezett a szent est: a karácsony. Vajha a magyar szivek, lelkek karácsonya érkezett volna meg vele! Vajha feltünnék vele a magyar ég szomorú, gyászfelete éjjelén az a tündöklő vezércsillag, mely egykoron a napkeleti bölcsöket Jézus jászol-bölcsőjéhez vezeté, hogy vezetné el a nemzetet az egyetértés Betlehemébe. Bár hatolna el a karácsonyfa gyertyácskájának megszentelt fénye a magyar nép lelkébe, hogy a betlehemi pásztorok alázatos áhitatával, szent félelmével és bizodalnival tudnánk leborulni a haza óhajja, parancsa, követelése, érdeke előtt. Hogy a gyűlölség, pártoskodás, hitszegés, nemzetrontó önkény, esztelen vakmerőség, avagy nyegle kicsinyesség, önző, cudar egyéni érdek s átkozott visszaronás mind, mind kiveszűnének onnét, s ne maradna más helyükben, mint a szinarany szeretet, meg-

értés; a nemzetmentés nagy munkájára vállelve egyesült, összefortt lelkek karácsonyi békéje, szent egysége. Hogy így lelkükben megozodva előkészülhözök a magyarság nagy karácsonyát; a régi halárraira visszatért ország diadalmas megszületését, amikor majd igaz szívet, igaz lelkesedéssel harsanhat fel égig az öröndező felújongás, a letiprottság lidérenyomása alól felszabadult magyar lelkek halheltájaja.

Dicsőség a magasságban Istennek!

TÁVIRATOK.

(Saját tudósítoktól.)

Sopron tömeges üdvözlése.

Sopron, dec. 21.

(M. T. I.) Sopron város tanácsa tegnapi ülést tartott, melyen Thurner Mihály dr. polgármester örömeinek adott kifejezést, hogy a magyarnak megmaradt Sopron város első tanácsülését megnyithatja. A polgármester lelkes szavaira Gerencsér Nándor dr. főjegyző a tisztikar nevében üdvözölte Thurnert, aki valóságban meghatottan mondott köszönetet a tisztikarnak azért az odaadásért és kitartásért, amellyel a történelmi nevezetességű pillanatokban mindnyájan támogatják. A tanács egyhangulag elhatározta, hogy halásan fogja üdvözölni a községet, melyek a népszavazásban hazafiságuknak, hűségüknek és ragaszkodásuknak olyan megható tanubizonyoságát szolgáltatott. Thurner polgármesterhez halomszámra érkeznek üdvözölő táviratok. A nemzetgyűlés üdvözlétel Bottiük alelnök tolmácsolta, táviratot küldött továbbá a többek között Diószeghy János miniszteri tanácsos a belügyminiszterium városi közigazgatási osztályának vezetője, a városok kongresszusa nevében dr. Sipőcz Jenő és Várhidy igazgató, Kecskemét város, Kossuth Lajos szülöfaluja: Monok, Sentes, Baja, a debreczeni egyetemi ifjuság, a Magyar Középkiskolák Nemzeti Szövetsége, Szent-Gothárd, Kőszeg stb.

Az osztrák kormány tárgyalásokat kezd Oroszországgal.

Bécs, dec. 21.

A Neues Achtuhrblatt értesülése szerint az osztrák kormány legközelebb tárgyalásokat kezd Oroszországgal, melynek célja a kereskedelmi szerződések megkötése. A tervezett megegyezések lényegileg mindenekelőtt arra irányulnak, hogy megszüntessék az értékes termények számára a jelenleg fennálló kivitel és behozatali tilalmat.

Karácsony.

„Dicsőség a magas mennyekben Istennek, békesség a földön és az emberekhez jóakarata.”

Egyszóval: szeretet! Szeretem Istent: dicsőitem őt, a mennyei Atyát! Szeretem az embereket: szívem békével és jóakarattal, felebaráti szeretettel teljes. Szeretem! Milyen magasztos, milyen isteni! Nem is valósulhat meg soha a maga magasztos lényegében, éppen mert isteni, s ha megoalósulna: emberi, földi lenne s nem lehetne többé eszmény, ideál! Nem is volt még ember, aki megoalósította, megtestesítette volna, csak egy: az is Ister: fia volt s az is keresztien hunyt el.

1921 esztendő!! Tenger idő az embernek, egy pillanat Istennek. Már akkor e világra jött a szeretet s még mindig nincs a világban! Jött mint lény, ragyogó világosság, de az emberek nem fogadták be és ennek csak egyetlen és nagy oka van: „inkább szerették a setétséget, mint a világosságot; mert az ő cselekedeteik gonoszak valának.”

Nem fogadták be maig sem. Óh! Hány és hány millió és millió szivben uralkodik még a tudatlanság, hitetlenség sötét homálya, hány lélekben bujkál a gonoszság árnyéka?!

Pedig a szeretet, ez a fenséges isteni szikra ott kopogtat minden sziv aytaján: hatalmasnál, elnyomottnál; gazdagnál, szegénynél; békétlenkedőnél, tanyánál; önző fukarnál, könnyelműen tékozlónál egyaránt.

A hatalmasnak így szól: Alázd meg magadat, hajtsd meg kevély fejedet a végtelen hatalom, az erő és bölcsesség egyetlen Ura előtt! Mi vagy te?! Por-szem, egy hitvány féreg a nagy Mindenségben; egy gyenge törékeny edény, melyet a Teremtő Lelke számára alkotott. Szivedben kevélység, dolyf, dicszomj, nagyravágyás. . . mire jók ezek szegény csuszó-mászója a földnek? Az emberi dicsőség, hatalom, pompa, csillogás ép oly rövid életű a nagy Mindenség évmilliórdjaiban, mint a tiszavirágé. Helyet, helyet tehát szivedben Isten lelkének, a Szeretetének!!

Mit zúgolódsz? szól a békétlenkedőnek; szivedben vad kétségbeesés, ajkaidon panasz, szitok, gyalázkodás Isten és emberek ellen? Az embereknek megbocsáss, hisz im testvéreid azok, Isten pedig Atyád, ki „megdorgálja, akit szeret és megostorozza, akit fiává fogad”... Helyet a szivedben a békeesség angyalának, a szeretetnek!

Az önző fukarnak így beszél: Mit szorgoskodol csupán magadért, mintha egyetlen lakója volnál a földnek? Magaddal viheted-e kincseidet, vagy arannyal, ezüsttel akarsz táplálkozni ott a túlvilági létben? Az árvák, özvegyek, a nyomorultak, elhagyottak, a szűkölködők és nélkülözök hangosan kiáltó jajszava nem sikolt-e füledbe?! Hol a számalom, a könyörület, a részvét?!... Im' kopogtatok szived aajtán: helyet, helyet szivedben a jóakarathatnak, a felebaráti szeretetnek, meglásd, élted boldogabb leend.

Itt egy szív megnyílik, amott száz nyílik meg s egy pillanat, — már is bosszusan bezárul: bennük sötétség van. Az emberiség szivéből száműzött isteni szikra pedig vándorol ajtóról-ajtóra, kopogtatva tovább — tovább.

És újra eljött a karácsony, a Megváltó születésének emlékünnepe; újra zendül az angyali ének, szeretetet hirdet és hirdetni fog még ezer és ezer évekig... Magasztos, eszményi, isteni szeretet... de kemény s hideg a föld s a lég... tengődik, sinylődik, pusztul és befogadásra nem talál semmi, ami égi...

Tekints körül a világban, mindenütt gög: és dolyf, nagyravágyás és vagyonszerzésnek mérhetetlen vágya urálja az embereket; pusztulás, vér, jajszó és panasz támad mindenütt utjuk nyomában: a szeretet! mint tépett tollu, szelid galambfióka diderg a szegénység rozzant kunyhóiban.

Nincs szeretet az emberek szivében, azért pusztultak és pusztulnak el egész országok, azért a népek milliói.

Az angyali szózat ma a legtöbb szivben meghallgatásra nem talál s a legdrágább isteni adománynak, a szeretet megszületésének emlékünnepe a legtöbb helyen merő formassággá, külsőséggé változott. A világ pereg tovább örjítő forgatagában és legtöbbször olyan sziveket tapos el, melyben Isten Lelke: a szeretet élt.

o.

Földes Béla volt miniszter a magyar pénzügy kétségbeejtő helyzetéről.

(Fővárosi tudósítónktól.)

Földes Béla volt miniszter, pénzügyeink alapos ismerője, a magyar pénzügy kétségbeejtő helyzetéről a következő, fontos kijelentéseket tette:

— Párisban a pénzügyi bizottság nemrégén visszautasította a kormány költségvetését, mert nem találta elég takarékosnak, pedig csak két milliárd hiányról volt szó. Nálunk a pénzügyminiszter bejelentette, hogy a folyó év hiánya nem 6 és fél milliárd lesz, mint előirányozták, hanem 16 milliárd. Ugy látszik, ez a bejelentés annyi érdeklődést sem keltett, mintha X. képviselő személyes megítélésével címén felszólal. Pedig mennyire kellene ezekkel a kérdésekkel foglalkozni, ha komolyan csinálnánk politikát! A magyar pénzügy és a magyar közgazdaság igen súlyos, kétségbeejtő, majdnem reménytelen helyzetben van. Oly katasztrófa zúdult erre az országra, mely majdnem halálos. A nemzet erői rendkívüli mértékben lefogytak, terhei pedig elviselhetetlenül megnövekedtek, csak egy vigaszunk lehet, az, hogy az egész világ gazdaságilag lezűllött. A dolyfós győzők addig megfedkeztek a világ gazdasági egyetemlegességéről, míg azt saját testükön meg nem érezték. A világ-

gazdaság gyógyulása nélkül mi sem gyógyulhatunk, különösen nem gyógyítható a pénzforgalom kórsága, amely az összes nyavalyáknak főokozója. Minden arra való eszközt meg kell ragadnunk, hogy a magunk részéről a gyógyulást előmozdítsuk. Minden figyelmet az anyagi kérdésekre kell fordítani és a kormányzatban ezeknek a képviselőit illeti a döntő szó. Sem párt, sem osztály, sem felekezeti szempont ne homályosítsa el a kormány szemét.

— Ami különösen az államháztartás ügyét illeti, itt nem az új adó kidolgozása a fő, hanem új adóforrások nyitása, új adóalanyok teremtése. Az adóztatásnak igazságosnak kell lenni, ami nem minden új adóról állítható. A legerősebb vállalat és a legkedvezőbb konjunkturákat élvező adóerőket kell legjobban megterhelni, még ha a kisgazda nimbusza övezi is. A mai drágaságnak megfelelően, az adómentes lateimerizmust jelentékenyen fel kell emelni és a nagy adóalapoknál erős progressziót kell alkalmazni. Amellett legyen a pénzügyminiszter a termelés buzdítója, még pedig minden ágbán egyaránt. Ne legyen semiféle vesszőparipája, hanem cselekedjék kellő belátással a helyzetnek megfelelően. Ha a nemzetnek nagy terheket kell viselnie, erre fokozatosan kell nevelni, azaz törvényekkel, szakavatott és kevés nyikorgással és surlódással működő adóigazgatási gépezettel és egészséges politikai atmoszférával. A nemzet teljesítőképességét nem szabad egyszerre kimeríteni.

— In specie: az élethez nélkülözhetetlen cikkek olcsóbátétele szükséges már azért is, hogy a munkabérek csökkenjenek, mert ez egyik feltétele a termelésnek. Az állam tehát kerüljön minden árdrágítást. Az állami gépezetnek szabályos és őszintén működését biztosítani kell, a tisztviselői illetményeknek a drágaság arányainak megfelelő felemelése által. Minden felesleges fényűzést, minden felesleges kiadást kerülni kell, minden visszaélést, minden panamát, minden borralválást ki kell irtani, mert ez, mint a

TÁRCA.

A hóvirág.

írta: Dienes Sándor.

A boltiszolga bezárta utána és férje után a csillogó üvegajtót és ő felöltöjté összefogva, a nedves járdán keresztül az ott álló pompás kocsiba akart sietni, mikor egy piszkos kinézésű ember útját állta és virággal telt kosarát elébe tartva, kérdé:

— Parancsol szép virágot? Friss ibolyát, hóvirágot, kankalint? amit csak kíván...

Kissé bosszankodva, hogy a piszkos külsejű ember — bár csak egy pillanatra is — feltártóztatta, csóválta meg fejét a nő és el-sietett melléje a kocsi felé. Férje követte és a kocsi aajtát be akarta zárni, de az az ember erőszakoskodva meggátolta ebben, miközben kosarát tolakodóan ismét odatartotta és rekedt hangon szól be a kocsiba:

— Parancsol friss virágot? Hóvirágot, ibolyát, gyöngyvirágot?...

A férj visszahúzódott, hogy a kosár hozzá ne érjen és arisztokratikus homlokát összerán-

colva merően maga elé nézett és élesen mondta:

— Hordja el magát!

Az inas, ki az ajtó kilincsét már megfogta, bosszusan morgott magában valamit és az ember már lassan visszahuzta kosarát, mikor a nő egy gyors, önkéntelen mozdulattal kinyújtotta kezét s anélkül, hogy egy szót szőtt volna, a virágok után nyúlt és a hátsó ülésre dobta azokat. Férje meglepetten pillantott rá, a nő azonban nyugodtan állta tekintetét és mozdulatlanul ülve maradt. A legnagyobbfoku izgatottsággal huzta ki zsebéből tárcáját a férj s egy bankjegyet ejtett a virágáros kezébe, aki vidáman, de hallgatagon várt és egy kézmozdulattal értésére adta, hogy: Így! jól van.

A virágáros sapkájához emelte kezét, az inas bezárta a kocsiajtót, a bakon termett és a jármű tovarobogott.

A nő kinézett az ablakon és nagyon jól tudta, hogy férje mondani fog valamit; azért semmiképpen sem volt meglepődve, mikor rá-kezdte:

— Micsoda ötlet volt ez újra? Bizonyára gondolhattad, hogy ezek az... ocsmány... virágok nekem nem kellemenek. János, mihelyt hazaérünk, el fogja dobni azokat.

— Nem! — válaszolt az asszony, anélkül, hogy ránézett volna.

— Mi az? Nem?!

— Meg akarom őket tartani.

— Mi jut most hirtelen eszedbe? Óh, hogy mindig ilyen gyérekésen akaratos vagy. Vehetsz magadnak annyi virágot, amennyit akarsz, illatozó pompasakat, de... ezeket... ki tudja, honnan származnak?... János el fogja ezeket dobni...

— Én meg akarom őket tartani! — felelt a nő és hideg, szürke szemével rátekinített férjére; nem egy gyermeknek, hanem egy éret, akaraterős asszonynak a szemei voltak azok.

A férj bosszusan vont vállat; itt a kocsiban természetesen nem akart jeleneteket rendezni, neje azonban igen jól tudta azt, hogy férje ezt a kis meggondolatlan vásárlást-még napokon át csipős megjegyzésekkel és éles szavakkal fogja szemérehányani.

És érdemesek voltak erre ezek a virágok?... Meg kellett-e ezekért önként szaporítani azokat a kellemetlenségeket, amelyeknek csaknem szakadatlanul ki volt téve férje részéről?... Igen. Ő meg akarta tartani azokat a virágokat, a hóvirágot, az ibolyát és a gyöngyvirágot... Mikor az az ember kosarát a kocsiba nyújtotta és a

méreg, megfertözi a gazdasági élet erkölcsiét. Végül feltétlenül arra kell törekedni, hogy az állami célok, az állami eszközökkel összhangban álljanak, minthogy az egészséges államtesten logikailag sem lehet másképp. Ezt az utat kell követni, ha államháztartásunkat és gazdaságunkat rendezni és erősíteni akarjuk. Más ut csak a lezúlláshoz vezet.

— Hogy a békeszerződéseknek és különösen az államnak pénzügyi jogát és pénzügyi forrásait megtámadó trianoni békeszerződés revízióját kell remélnünk, azt nem szükséges külön hangsúlyozni.

— Nem lehet eléggé követelni, hogy az elveket nemcsak hangoztatni, hanem megvalósítani is kell. Ez áll a költségvetési jog tiszteletbentartásáról, az államháztartás szigorú ellenőrzéséről, a jól beidézett adminisztrációról, a takarékos-ságról, melyből még eddig keveset látunk, a középosztály megmentéséről és sok egyébéről.

A pénzügyminiszter mezőgazdasági programja.

Eddig ahhoz voltunk szokva, hogy a földmivelésügyi miniszterek adtak mezőgazdasági programot. Nem is történt semmi. Most az új pénzügyminiszter programjának van mezőgazdasági része, valószínű, hogy történni is fog valami. Nagyon fontosnak tartja az új pénzügyminiszter a mezőgazdasági többtermelés megvalósítását. A magyar gazdaságszerveletre igen fontos, hogy megismerkedjék a termelőkultúra olyan vívmányaiival, amelyekről eddig nem volt kellően tájékozottak, illetőleg, amelyek nálunk el voltak hanyagolva. A gazdálkodás régi módi rendszeréről át kell térnünk az intenzív és tudományosan szakképzett termelés módjára, amely nemcsak a gazdának biztosít több jövedelmet, hanem az államnak is. A magyar állam sok kiváló mezőgazdasági kulturális intézményt alapított, amelyek azonban részben meddő hivatást teljesítettek, mivel a gazdaságszervelet nem vette kellően igénybe működésüket. Tervezte a pénzügyminiszter a dohány és bor kivételének előmozdítását. Szükséges azonban, hogy előmozdítsa a termelés foko-

zását, különösen a dohányban, amely az utóbbi évek alatt nagyon megcsökkent. E két cikk elsődlegesen valutajavító eszköznek fog bizonyulni. A magyar pipadohány iránt a külföldről nagy érdeklődés mutatkozik. Érdeklünk tehát, hogy a magyar dohányjohíret fokozzuk és annak termelését észszerű módszerekkel előmozdítsuk.

Megalakítják a Hangya-Bankot!

Egyes liberális bank orgánumban már hetek óta folyik a bájkeverés egy rendkívül életrevaló új keresztény pénzügyi alapítás elgáncsolására. Az Országos Hangya-Bank tervéről van szó, amely az érdekelt vidéki közönség számára alakították meg. A kétségtelenül „sugalmazott” túloldali fejtegetések azt igyekeztek elhitetni a közvéleménnyel, hogy itt voltaképpen merényletről van szó, amely az ország közgazdaságának rovására lenne.

A nagy jerikói trombitálásra megfelelő körökben, igen előkelő tényezőktől informálódtunk a való helyzet felől. Tájékozódásunk röviden a következőkben foglalható össze:

A Hangya üzletpolitikai okokból bizonyos pénz és takarékbetét értékeket is forgat az utóbbi időkben. Ezeknek az értékeknek a kellő gyümölcsötetése már régebben szükségessé tette, hogy a Hangya a saját kezelésében pénzügyi alapítson, amely elsősorban azt kívánja elérni, hogy a betevők mindenben megfelelő hasznot lássanak betétjeik, illetve értékeik elhelyezéséből.

Az Országos Hangya-Bank fundálásának tervével illetékes helyen már régebben foglalkoznak s amint annak szüksége közvetlenül is felmerül, az arra hivatottak nem fognak késmi a szervezési munka megindításával. A liberális körök akarnokoskodása semmi esetre sem éri el azt, amit szeretnének, hogy ugyan leterrorizálják a döntő tényezőket. Mi ismerjük a fájdalomra hangszertel kiáltozást, amely a Hangya fejlődésével kapcsolatban minduntalan felhangzik a „túloldal” szócskéiből, de ez egyáltalában

nem akadályoz bennünket munkánkban. Sőt inkább figyelmeztet állandó és nem szűnő kötelességeinkre, amelyek a keresztény és nemzeti megerősödés gazdasági harcterén oly sok kötelességet rónak a Hangyára és a többi testvérintézményre.

Sürgősen megindul a földreform végrehajtása.

A földbirtokreformtörvény és a végrehajtási utasítás régen megjelent, azonban a törvény gyakorlati megvalósítása igen lassan halad előre. Ennek igen sok oka közül elég itt hivatkozunk a nagybirtokosok egy részének érdektelenségére, továbbá a vármegyei közigazgatás passzivitására, ami miatt sok helyen (pl. Szabolcsban) a zsidó bérlok és birtokosok kezén lévő birtokokat szinte lehetetlen e cél szolgálatába állítani.

Idevonatkozólag illetékes helyről a következő információt kaptuk:

— A földbirtokreformtörvény tényleges végrehajtása a legnagyobb apparátussal fog megkezdődni még a tél folyamán az egész ország területén, elsősorban a demarkációs vonalak mentén, mert elsődlegesen állami érdek, hogy az új ideiglenes határok mentén lakó községek népe kedvezőbb gazdasági helyzetbe kerüljön. Az országos földbirtokreform bíróságához aránylag igen kevés kérvény érkezik, aminek főleg az az oka, hogy az eljárás módozatait a lakosság nem ismeri kellően. A demarkációsális vonal mentén fekvő kerületek képviselői a jövő héten érkezőleg fognak tartani, melynek célja, hogy egyöntetűen lépjenek föl kerületeikben a földbirtokreform végrehajtását illetőleg.

— Értesülésem szerint a minisztertanács legközelebbi rendeletet készült kibocsátani, amely a nagybirtokosokat kényszerítene, hogy a vagyonváltás alapján kirótt földváltást a legrövidebb időn belül bocsassák az állam rendelkezésére.

— Ami a pénzügyi részt illeti, a földet igénylőknek a legtöbb helyen rendelkezésükre áll az az összeg, amelyből a nekik kiutalandó földterületet megváltani tudják.

— Remélni lehet, hogy a földreform végrehajtásához fűzött várakozások a tél folyamán tényleg valóra válnak.

virágok üde illata egy pillanatra megérintette, egy hirtelen, megrendítő, erősen suggeráló visioja keletkezett korábról, mikor még gyermek volt. Megjelent előtte a szülői ház virágos kertje, ahol ő maga ápolta a virágokat és szitta magában azok mámorítóan édes illatát... és meg gondolatlanul, ennek az ösztönnek engedve, nyult a virágok után. Most itt fektüsznek szembe vele a kis ülésen. Nem tekintett többé rájuk és mégis oly tisztán látta a kankalinnak piciny, gyöngéd kelyhét, a hóvirágnak finom, vékony levelét s a törékeny ibolyának sötétkék, összhangzó színét, mintha előtte lettek volna... és aztán belehelte az üde, pompás illatot... és fájdalmas és mégis oly édes bánat járta át, a fájó szomorúságnak keserű megismerése, hogy az az édes és óh! oly gyönyörűséges élet elrepült s neki a szép múltból nem maradt egyéb, mint a bánatra hangoló érzés... egy parányi kis virágjuttat...

Nem volt több beszerezni valójuk; a kocsi hazavitte őket és amikor megállt s az inas kinyitotta annak ajtaját, így szólt a férj az inashoz:

— Vedd ezeket a virágokat!

— És hozd öltözőmbé! — vágott gyorsan szavába az asszony.

Férje nem mondott neki ellent, de haragos

tekintete és az a feszültség arcvonásaiban, mikor a lezállásnál nevének segédkezett, sejtették az asszonnyal, hogy megrészvégeért súlyosan fog bünhődni. De az rá nézve most teljesen közömbös dolog volt, hiszen már rég megadta magát urának.

Némán, türelmesen engedett szabad folyást férje haragkitörésének; férjének merev magatartása, mely egy feljebbvalónak alantasával szemben tanúsított viselkedésre emlékeztet, nem hozta ki a nőt gondolatmenetéből és mikor az korhóli szavait befejezte, nyugodtan tért öltözőjébe. Fölvette az ott levő virágokat, gondosan leoldozta a drótokat, melyek a gyöngé szárait körülvétték, a már elhervadt virágokat leszedgette és rendbe szedte a finom levelű ibolyákat, a szerföltött gyöngéd hóvirágokat, s a kedves kankalint finom vékony ujjával egy világos-zöld vázába helyezte azokat. Elfelejtette már a piszkos, szegényes kinézésű embert, akitől azokat vette. Elmerült szép álmaiba és gondolatai átrepültek a multon, régi szeretett otthonába, abba a szép falusi házba, hol a boldogságot megismerte, azt a boldogságot, melyet csak akkor tanult meg értékelni, midőn örökre elvesztette.

Az emlékezés édes, finom szálai vitték,

vezették lelkét... Mint játszott gyermek korában, abban a gyönyörű nagy kertben, mely az ócska, öreg házat otthon körülövezte, mint szaladgált kislány korában a magas, tiszteletré méltó fák és illatozó virágok, a hóvirágok, rózsák, gyöngéd ibolyák, piroslevelű mályvák között, mennyire szerette a fákat, virágokat, mily örömmel nézte a kéklőn domborult eget a tavaszi, vagy téli pompa idején, tiszta csillogó színeiben, vagy sötét viharfelhőktől eltakarva. Milyen kedves barátja volt a sók, mikor száguldva járta át a fák zizegő koronáit, vagy mikor halkán sutogott a lombos cserjék között — milyen drága volt reá nézve a nap, mely melegen tüztöt le a csendes tóra — vagy fénylett és szikrázott akkor, mikor az erdő hó-pompában volt, majd ismét, mikor nyáron égető sugarakat vetett a fák lombjaira...

Óh! az ő otthona... az ő szép, pompás otthona, mely után oly sokat gyötört a vágy, mignem érzéketlenül lett mardósó fájdalom iránt és égő, fájó óhaja csendes közönyösséggé változott... Az ő otthona... ahol ifjusága a csendes helyek magányában folydogált, minden fájdalomtól menten, tökéletes tiszta boldogságban.

Mit törődött ő azzal, hogy szegény volt,

József királyi herceg György angol királytól kapta a Viktória-rendet.

Beszélgetés a kir. herceggel kitüntetéséről.
(Fővárosi tudósítónktól.)

Néhány napja bejárta a sajtót és az egész közvéleményben nagy feltűnést keltett az a hír, hogy József, a legmagyarabb királyi herceg, György angol királytól megkapta a Viktória-rend nagykeresztjét. Ezt a rendet Viktória királynő alapította és a legnagyobb kitüntetés, amelyet Anglia királya külföldieknek ad. A hirt természetesen nyomon követte a kíváncsi szöbészéd és csakhamar a legcsodálatosabb mesék keringtek arról, mivel érdemesült az ország első katonája, a magyar marsall erre a nagy angol kitüntetésre.

Tudósítónk felkereste József királyi herceget, aki elmondta a hír alapját és szívesen elbeszélgetett azokról az emlékekről is, amelyek egyszerű, zöld tábori ruháját díszítő fényes vitézi jelvényeihez fűzik.

— A Viktória-rend nagykeresztjét — mondotta a királyi herceg — már a háborút megelőzően kaptam Edvard királytól, amikor Ischlben vele voltam. Tudvalevő, hogy amikor a háború kitört, az ellenségé vált államok kitüntetőitjeit törölték a különböző rendek tagjai sorából. Most

György király felkérte, hogy kitüntetésemet viseljem továbbra, azaz újra.

— Ezért legfeljebb másodsor való adományozásról, vagy megerősítésről lehet szó. Inkább lehetne azt hinni, hogy György királynak ex a fénys bizonyságot akart szolgálni az engesztelődés és barátság szellemére,

amelyet a nagy angol nemzet vezetői volt ellenségeikkel szembeni érvényesíteni akarnak.

Megkérdem a fenséges úrtól, hányadik külföldi rendjele ez? Kérdésemre elmosolyodik, gondolkodik egy keveset:

— Ezt igazán nem tudnám megmondani.

Tekintem a királyi herceg mellére téved, amelyen sűrűn sorakoznak a fényes keresztiek, csillagok, érmek. Külföldi kitüntetés alig van közöttük. Megannyi a háború emléke, szalagjukon mind ott ékeskedik a keresztbe fektetett aranykard, annak jeléül, hogy aki hordja, vitézségeért kapta. Nem igen viseli többi cifra ékes-

ségét, igazán csak azokhoz nőtt hozzá a szíve, amelyeket az ötesztendő világégés ragyogó és gyászos napjaiban, véres, kemény tusákon szerzett. Most ezekre a kitüntetésekre fordítom a beszéd sorát.

A fenséges úr nehezen találja meg a szót, nem szívesen beszél érdemeiről, pedig minden szava, amivel szerényen, szárazon igyekszik regisztrálni az ötesztendő hadvezéri múltat, mégis csak csupa önkéntelen dicsérete a vitéz és érdemes katonának

— Első kitüntetésem a háborúban — mondja — a Vaskorona-rend I. osztálya volt. A második lemergi csatáért kaptam, amikor Komarnónál hadosztályaimmal visszavertem az oroszok balszárnyát és temérdek foglyon kívül 43 ágyut zsákmányoltunk.

— Második kitüntetésem a Vaskereszt II. osztálya volt.

Azután, amint emlékei egyre sűrűbben forlódnak elő, gyorsan sorolja fel az érdem és vitézség jutalmának hosszú sorát: A Lipót-rend nagykeresztje az 1914 és 1915 telén megvívott kárpáti védelemért, Karinthia védelmének megszervezéseért és a második Isonzó-csatáért. A harmadikért a signum laudis, Doberdó védelméért a vaskereszt I. osztálya és a török császár legnagyobb kitüntetései az arany és ezüst lmitia. A nyolcadik Isonzó-csatáért a katonai érdemkereszt I. osztályát kapja, az összes isonzói küzdelmekért és Bukovina felszabadításáért a Mária Terézia-rend közepkeresztjét. Az 1916—17-iki kárpáti védelemért a német császár a Pour le Mérite-tel tünteti ki, majd Öfelsége tülzi mellére Erdély védelméért, a román hadjáratért és Csernovicz bevételéért a vezéreknak járó nagy arany signum laudist. Végül a győzelmes keleti háborúért megkapja a Szent István-rend nagykeresztjét, valamint a német császártól az arany tölgyfalombot Pour le Mérite-jére. Természetesen mindannyit hadjéki ténnyel és a kardokkal.

Alig mondja ezt el, máris csöndesen elhárítja magáról az érdemet:

Mind, mind a katonáimnak köszönhetem, vitéz magyar katonáimnak, mert hiszen nagyrészt magyarok voltak, akik kivívták győzelmeimet.

— Melyik kitüntetésemhez fűz a legtöbb emlék? — feleli újabb kérdésemre. — Magam

sem tudom. Mindegyikhez nagyon-nagyon sok emlék fűz. Talán leginkább a Mária-Terézia-rendemet becsülöm, amelyet az én halhatatlan vitézségű VII. hadtestem verkedett ki a Doberdón. En kitüntetését sohasem akartam kéri. A doberdói harcok után Boroevics maga parancsolt reám, hogy kérjem a Mária-Terézia-rendet.

Elmondja azután, hogy a katonai érdemkereszt I. osztályát az öreg király maga tüzte mellére. Károly király pedig a Szent-István-rend nagykeresztjével díszítette fel személyesen a Piavenál egy hadosztály frontja előtt. Különböző volt az egyetlen eset, hogy a Szent-István-rendet, amely az egyedüli magyar érdemrend, katonai érdemkért, kardokkal adományozta Öfelsége. Talán ezzel akarta együtt jutalmazni a magyar marsall vitézségét és magyarságá egyaránt.

A fenség elgondolkodik a múlton, belekalandozik a dicsőségek rengetegébe, menekül a ragyogó múltba a gyászos jelenből.

— Gyakran gondolok arra, mennyi fájdalom, halál és vér emléke nehezíti azt a dicsőséget. Bizony elfog a fájdalom eseset, szeretett, jó magyar bakáimért.

De amikor olvassa azokat a leveleket, amelyeket régi katonái ma is sűrűn irnak neki, tele szeretettel, nem a kemény vezérnek, hanem inkább a magyar fiuk vezéri apjának, akkor igazán úgy érzi, hogy a harcok emlékeit katonái ragaszkodása és szeretete teszi ő reá nézve a legbecsessebbé.

Amit tehetett, mindig megtette értük. Közöttük élt, bejárta a tűzvonalakat, minden pokolban mellettük volt, hogy a vezért épp a legnehezebb órában igazán maguk mellett érezték.

Az erdélyi frontot annak idején gyalog végigjárta. Fent volt az első vonalban, a 4000 méteres Ortleren, derék tiroli vadászai között.

Visszaemlékezem kis császár vadász-hadnagy barátomra, akinek ragyogott a szeme, amikor a magyar Józsefről beszélt, mert ő volt az első tábornok, aki az Ortler gránátviharos jégmezőit felkereste 1918 augusztusában.

— Van egy legkedvesebb kitüntetésem — szól a királyi herceg. — Ezt sohasem kaptam meg. Az arany vitézségi érem, amelyre a katonáim adtak be.

A piavei csatában összeszedte a szétvert 5-ik honvédhuszárezredet és gránátzaporban ismét előre vezette a Piavéhez. A csata után tisztjei és katonái beadták a nagyanyra.

Nem mondja meg, miért nem kapta meg ezt a kitüntetését. Talán a nagy feifordulásba veszett bele az ő aranyérme is, vagy vezértársai fájallták nagyobb dicsőségét? Ki tudja?

Másról kérdem, a piavéi utolsó vonaglásról, az októberi tragédiáról és a novemberiről is. Minderről nem beszél. Kedvesen, szomorúan mosolyogva hárít el. Ezek az események még nagyon közel vannak, nem mondhat róluk semmit. A történelemben azonban ő is be fogja írni szavát a magyar nemzet most múlt napjainak krónikásként. H. K.

Eladó egy vasból való és egy cserépszemekből összerakható asztal-sparhordt.

Megtekinthető Viasz-utca 15. szám alatt.

Hornyolt cementeserép
kapható
KUNT TESTVÉREK
építőmestereknél PÁPA, Kertsor-utca 27.

amint az emberek mondták... Ő nem ismerte a gazdagságot, mint nővérei, kik szüntelen panaszkodtak, hogy elhagyottaknak érzik magukat otthon... Ő boldog volt, megelégedett, s nem akart onnan soha el meenni...

És egyszer békés életét megzavarta annak a férfinak a látogatása, atyja barátjé — mostani férjé... Először vidáman kacagott, mikor szándékát hallotta, de azután, mikor komoly fordulatot vett a dolog, megrémült és haláláig elszomorodott... El, el kell hát mennie innen, szeretett otthonából, szüleiről, testvéreitől... hát igazán el kell mennie?... Nővérei pedig, kik ezt a fényes, gazdag házasságot irigyelték tőle, addig beszéltek neki csudás szerencséséről, mely önként kínálkozott neki — a nagy, különös megtiszteltetéséről, melyet kérője iránta tanusított, hogy más nők előtt őt választotta és a gazdagságról, a pompáról, melyek reá várakoznak, míg a látszólag elvakítva többé nem vonakodott és kétségesen nőül ment hozzá.

De a szabadon növekedett mezei virág nem illett a pompás virágházba, a természetellenesség meleg talajába, ahova átültették. Szenvedélyesen, kétségbeesve siratta tévedését, melyet ártatlanságában elkövetett, de férje is

megbánta lépését, mert nem kiskorú gyermeket vett nőül, hanem egy állhatatos, szilárd jellemű nő. Állandóan két akarat állott egymással szemben, éles szót még élesebb követett, míg végre a nő adta meg magát sorsának és többé nem ellenkezett — merész, néma lemondással. Csak egy-egy gyöngédtelen célzás arra a szegénységre, melyből fénye kiemelte, sebezte meg olykor-olykor. De ma még férjének utolsó sértő szavaira is: „Nem csoda, hogy a szegény emberek virágait szereted”, megőrizte némán nyugodtságát.

Ott állott a virágok fölé hajolva, melyeket karcsu ujjával gyengéden érintett: finom kellemes illat szállt fel hozzája, mely lelki szemei elé varázsolta a multak örökre eltűnt gyönyörű képeit. Rendbeszédte az illatos ibolyákat és hóvirágokat, a fehér liliomokat és gyöngyvirágokat, s mialatt keze a hervadásra kárhözott virágok szárain, szirmain bibelődött, s gondolatai lassan visszazálltak ifjúsága édes, meleg otthonába: lelken erőt vett egy eddig ismeretlen érzés, egy vágy — az elmulás vágya és szinte irigyelte a kis hóvirágot, melynek napjai meg voltak számlálva.

Olyan bemutatófélé Nyári Feri

a nótásielkü magyar cigányról.

... Hozzám húzódik tisztességtudóan... arcán, sötét bajusza körül megjelenik egy parányi, bizalmat keltő mosoly és szerényen, nehogy visszautasításra találjon — mint talán már oly sokszor — mondókájába kezd: „... Uram! Itt a muzsika mellett, mellyel a „bandába” vagyok elfoglalva, ami kis szabad időm van, arra szenteltem, hogy nótákat írjak s azokat megzenésítssem. Sok van már, gyengébb is, jobb is, ... olvassa át őket kérem, s mondjon véleményét”. S reszkető kézzel nyujt felém egy csomó papírlapot, melyen vagy egy negyedszáz vers és nóta van, miközben sötét szemével lágyan, édesen simogatja, becézi az újjai közt rezgő papírlapokat, mint édesanya féltett gyermekét.

Évek óta ismerem már Nyári Ferit a zömök, barnaképu „muzsikus cigányt”, hallottam is már itt-ott, hogy verseket „farag” s őszintén megvallva inkább a kíváncsiság győzött bennem, mint a műfelvezet utáni vágy, mikor a felém nyujtott verseket azon ígérettel, hogy: „majd elolvasom” elfogadtam.

Lássuk, gondolám egyik éppen „ráérő” órámban, vajjon miket „komponált ki” az a Nyári Feri? ...

Az első vers, amely kezembe akadt:

„Nézz fel réám szende kis lány ne légy oly szemérmes. Szeretlek én egész szíveddel, szeress te is édes Ne kérdezd, hogy ki az anyám, Merre van a kicsiny tanyám. Adj egy csókot, kövess engem, Ne hagyj ilyen árván”.

meggyőződött arról, hogy fáradozásom nem lesz talán hiába való, mert hisz annak idején — sok-sok évvel ezelőtt —, mikor én is első szárnypróbálgatásomat tettem a tollforgatás mezején, a pápai Petőfi „Önképző Körben” majd ott, ahonnan a melancholikusán meglelkü Tompa Mihály gyönyörű iveléssel szárnyalt — több mint egy félszázaddal ezelőtt — a magyar költészet egének legragyogóbb csilagai közé. A sárospataki akadémiai „Irodalmi Körben” sokszor őszinte bosszúságomra sokkal rosszabb versek is kerültek kezembe „bírálatra”, tanult emberektől, mint ez, a Nyári Feri verseiből olvasott első.

Sorra vettem őket. Ime egy másik:

„Rigófütyös erdő mellett, lakik az én gyöngyvirágom, Gyöngyharmatban mossa arcát, alszik puha levélágyon. Ott nyílik a legszebb rózsza, ahol lába nyoma látszik, Ragyogóbb ott a napsugár, ahol velem dalol, játszik.

Rigófütyös erdő mellett, téplelek te szép gyöngyvirág. Itt virulsz most a keblemen, irigy rám az egész világ. Ényém vagy hát! Dalolj nekem! Mosolyod csak

[enyém legyen, Szíved, lelked melegsége boldoggá csak engem tegyen.”

Nem mondom, hogy elsősorú, vagy éppen irodalmi értékű dolog, de minden esetben olyanok, hogy az alábbi életrajz olvasása után — melyet Nyári Feri a hozzá intézett interjú alkalmával röviden elmondott — a nagyközönség részéről figyelmet érdemeljenek.

„Az én életem? ...

Sikátoron, Veszprém vármegyében születtem, nagyon szegény szülőktől. Elemi iskolámat Pápan végzettem a plébániái elemi népiskolában. Egyéb oktatást nyertem a pápai volt Szt. Ferenc-rendi zárdában, ahol bennlakó voltam és a teendőim végzetével leckeórákat kaptam Péter Definitor és Péter Ujfaluassy László uraktól, akik nagyon szerettek mint gyermekét és szorgalmam-, jóviseletémért könyveket és ruhá-

kat vettek. A plébánián Kriszt Jenő és Luka Károly volt öreg káplán pedig szeretettik jeléül diszmagyar ruhával ajándékoztak meg és kitüntettek azzal, hogy lakásukban szabadon járhattam. Tiszta és szorgalmas fiú voltam, szerettem volna tanulni, csakhogy a szüleim elhanyagoltak és nem akarták, de meg nem is tudtak rám áldozni.

Már gyermek koromban nagyon kedveltem a költészetet és a rajzolást — versem meg van ifjabb éveimből is.

Van több levelem Budapesti lapoktól, ahol szintén megdicsérték egypár költeményemet, sőt a „Tolhai Világlapja”-tól azt az írásos ajánlatot kaptam, hogy valami művel, vagy tárcaírással, vagy valami rovatvezetéssel lépjek be és megintá őszintén, hogy tehetségem van az íráshoz. „A Bazár”-ban is jelent már meg költeményem. 1910-ben vonultam be tényleges katonai szolgálatra, ahol mint altisztet az egész ezred ismert és szeretett, 1913-ban nősültem. A háború kitörésekor bevonultam és 1917. nyár derekáig szolgáltam és ez alatt az idő alatt három királyi elismerő okiratot kaptam s egyszer pénzajándékot. 1915 márc. 9-én öfelsége I. Ferenc Józsefnek küldtem arcképrajzot. 1917 dec. 19-én IV. Károly király Zita királyné és Ottó trónörökös arcképeiért kaptam legfelsőbb elismerést, II. Vilmos német császártól pedig 1916 dec. 7-én. Ezen okirataim meg is vannak. Az 1920. év óta irt költeményeimhez mindegyik magam irtam dallamot és ezeket Hatvany Lajos zenetanár írta át zongorára.”

Elmondja még, hogy a költők műveiből nagyon keveset olvasott. Petőfit, Aranyt, Tompát, stb. úgyszólván csak hírből ismeri. Vers-tannal, irodalmi tanulmányokkal nem foglalkozott; „úgy írok csak, ahogy szívem diktálja”. Pedig nemelykor egész kedves dolgokat diktál az a dalos „cigány szív”; hogy is mondja csak? ...

„Csendes estén a harangszó bánatosan kérdez, Fálunk gyöngye, ha szeretted, mért ment más legényhez? Ne kérdezd, hogy mért hagytott el, szegény vagyok s árva, Pénz kell neki, nem szerelem — adta csalfa lánya.

Kertek alatt, fehér házban, s a virágos réten Szőke hajú, árva lány vár, elepedve régen. Aranszive, ez a kincse, ez a nászajándék, Ez kell nekem, nem a másik, erre holtig várnék.”

Amint végigolvasgatom Nyári Feri dalait és lelkiszemeim előtt megjelenik barna arca, amint bizalommal mosolyog felém, szinte fáj éreznem a keserű magyar sorsot, mely ki tudja hány ezer született magyar tehetséget hevertet parlagon. Mert hogy Nyári Feriben — tekintve csekélyke előképzettségét — Istenadta tehetség lakik, azt még talán a legszigorúbb kritikus sem tagadhatná meg tőle... A múlt!... Voltak nekünk nótás magyar cigányaink: Bihari, Czinka Panna és hogy többet ne említsék, a korán elhunyt szegedi cigányprimás: Dankó Pista, sok-sok gyönyörű magyar nóta szerzője (vajjon ki ne ismerne az „Eltört a hegedűm...” kezdetű dalt). Újabbban Anyos Laci egyike legértékesebb, legtermékenyebb dalköltőinknek.

Fájó, szomorú magyar sors... De ez a magyar sors arra ösztökél bennünket, hogy szedjünk össze minden kicsi törmelékét, minden parányi tehetséget — bármily csekély értékű legyen is az magában —, hogy egykor belőlük összerakhassuk azt a hatalmas mozaikot, mely művészi, irodalmi értékűnket, népiességünk pompás, üde zamataját lesz hivatva bizonyítani a „kultúrvilág” előtt.

Talán Nyári Feri is egy ilyen kicsike, parányi mozaikszem? — Ki tudja? Ki tudja, nem teljesítettem-e egy a jövőben elismerendő kulturális kötelességet, amidőn őt az ismeret-

lenségéből kiemelve, bemutattam a nagyközönségnek ...

Mindazokhoz fordulok, kiket a népies magyar dal és zene érdekel, vegyék őt, a „szegény cigányt”, támogató pártfogásukba és tegyék anyagilag lehetővé, hogy legalább sikerülőbb dalai zenés kiadásával megjelenhessen a nagy nyilvánosság előtt ...

Most hogy én bemutató konferánsszommal végeztem, bucsuzóul átadom Nyári Feri egy, a szakértők állítása szerint, zenei tekintetben is igen sikerült kis dalának a szót:

„Ezüst vízi patak partján ibolyáztunk ketten... Elfaradtam s a fejemet az éjbe tettem. Altató dall sugtál nekem, ahogy rám borultál. S kezéidből a sok virág illatosan hullt rám.

Ezüst vízi patak partján elmerengve járok, Eszembe jut a sok virág s a tavaszi álmok... Hova tűnt a szép délibáb csodás színi képe! Mért is lett a szerelmünknek ilyen hamar vége? ds.

Séta...

Szomorú, borongós téli este. A lenyugó nap utolsó, báglyadt sugarai szegyenlősen, szinte kipirulva bujnak el, hogy éltető erőt, meleget gyűjtsenek a tavaszhoz, a feltámadásnak virágos napjaira.

Napi sétámat végzem, magánosan, mint rendszeren, gondolataimba merülve, s elbolyongva messze-messze, amikor még volt kikelet, amikor még örülhetünk! Az utcán mindenhol didergő, össze huzott nyaku emberek siető léptekkel futnak, bizonyára a jó meleg szobára, vagy — ki tudja — talán hideg szobájukra gondolva, utra serkentik fázós lábsaikat.

Elérkeztem a régi, az ugynevezett forintos korzóra. Itt már egészen más az élet! Fekete, égő szemű csinos zsidóányok, pompásan öltözködve, csinálják a vásárt, körülvéve lármás udvarlóiakkal. Övék az egész utca, ők adnak-vesznek mindent, amit akarsz, nyájas olvasó, itt most ők vannak idehaza, nem törődve senkivel és semmivel, még a halvány világitással sem, mert azzal mentik a sokszor nem éppen barátságos „taszigalást”, amit önkénytelenül is elkövetnek, tekintve nagy szélességüket.

Esti hét óra van. Az utca csendes lesz. A rikongás, a zaj, a bódító láрма alább hagy, csak egy-egy elkésett árnyék siet hazafelé, talán a hideg szobába, a nedves, nyirkos négy fal közé, hogy hideg vacsorát vigyen a vacogó kicsinyeknek. Egyik kapu alatt gyermekirást hallok... „Anyuskám, nyisd ki!” siránkozik a csöppség. Nyílik az ajtó, s egy borított hang — talán a háziszolga — enyelegve szól: „Menj pici haza, anyádnak még dolgozni kell!”

A kicsi teremtés, akinek már régóta aludni kellene, nekiindul a vak sötétségnek. Hozzászegődöm. Pár jó szó, cukorral édesítve, közlékeny, beszedéssé teszi az est gyermekét, a mosonó kislfiát, s együtt megyünk hazafelé. Az utcák teljesen kihaltak, a külváros hepehupás, sáros kövezeten egyes helyeken igazán csak az Isten óvja meg a boldog halandót, hogy lábát ne törje. Tovább megyek, hájt a kíváncsiság, vajjon hova jutunk?

Egy lehetetlen utcába érünk. Világitás nincs, kövezet, gyalogjáró, ügylátszik itt még a mesék birodalmába tartozik! Célnál vagyunk. A pokoli sötétségben rozoga kapu körvonalai tűnnek fel előttem. Belépünk. Az udvarban feneketlen sár, amely ugyancsak marasztalja cipőimet. A konyhán keresztül a szobának nevezett földes, egészségtelen oduba érve, egy kissé elfogódva gondolok arra, vajjon mi lesz, kikkel találkozom e szegény tanyán?!

Egy pillanatra felragyog szemem előtt a

falu, bogárhátú kis házaival, a megelégedés, a boldog családi tűzhely, sok-sok élményem a faluról... amikort itt rám bámészkodik négy apró emberke szemé — szegény özvegyasszony gyermekei —, amint csudálkozva kérdezik: ki vagy, honnét jössz??! A négy kis fiu közül a legkisebb 6 éves, a legidősebb tizenkettő.

Árvák, szegények, elhagyottak, de szemekből sugárik a lélek tisztasága, melyet mintha valami árnyék borítana el, amikor biztatásomra beszélni kezdenek. Beszélnek, csacsognak mindenről, s panaszkodnak, hogy a Mikulás bácsi nekik semmit sem hozott, pedig jól viselkedtek! Megnyugtatom őket, majd a kis Jézus nem feledekzik el róltuk. Nagy lesz erre az öröm az apróságok között.

Körülnézek a szobában; két lépés széles. 3 lépés hosszú, két méter magas, egészségtelen, vizes, embernek nem való bacillusfészek! Elszorul a szívem, látva a rettenetes lakásnyomort, látva a megélhetéssel küzdő szegénységet, a hideg lakást, mely nem embernek, de állatnak sem való, s egy ilyen lakásban kell a szegény özvegyasszonynak nevetlen gyermekeiről gondoskodni s azokat felnevelni!

Előbb képelek sokat fényes, előkelően berendezett, minden kényelemmel ellátott úri lakást, ahol nem hat személyre jut egy egészségtelen szoba, hanem minden egyes családtagra három, vagy talán több lakosztály, s ime itt a szegénytanyán, itt, ezek az elhagyottak — akiknek egyedüli bűnük csak a szegénységük — szenvednek, nélkülöznek, fagyoskodnak, s életüket rövidítik e megelégedésben.

Egy szomorú kőfőj emlékével, de azzal a reménnyel búcsúzom az apróságoktól, hogy a kis Jézuska bizonyára gondoskodik részükre egy jobb, egy megfelelőbb lakásról.

Hófelhők az égen, száll a hó, haza sietek.

K.

Cseh-osztrák politikai szerződés.

Bécs, dec. 21.

(M. T. I. Magánjelentés.) A zürichi bizottság tegnapi ülésén Schober kancellár bemutatta az osztrák köztársaság és a cseh köztársaság között kötött politikai egyezményt. Az egyezmény 11 pontból áll. A két állam kölcsönösen garantálja egymás területét és kötelezi magát arra, hogy a béke fenntartása és területi épségének fenntartása céljából egymást politikai és diplomáciai tekintetben támogatni fogják. Abban az esetben, ha egyikük megtámadná és az védekezni volna kénytelen, a másik semleges magatartást fog tanúsítani. A két állam kötelezni fogja magát arra, hogy területén sem politikai, sem katonai szervezet, mely a másik fél birtoka vagy biztonsága ellen irányul, ne legyen.

A szerződő felek kölcsönösen közlik egymással azokat a politikai és gazdasági szerződéseket, melyeket az SHS királysággal, Romániával és a lengyel köztársasággal kötöttek. Ha a két állam között vitás kérdések merülnek fel, a két kormány igyekezni fog azokat a békés meg egyeztetés útján rendezni, esetleg a vitás ügyeket az állandóan működő nemzetközi bíróság vagy az erre a célra választandó döntőbíró elé vinni. A két állam kötelezi magát arra, hogy más állammal nem fog olyan egyezményt kötni, mely a jelenlegi egyezményvel ellentétben áll. Az egyezményt a ratifikáció megtörténetől számított öt évi időtartamra kötötték meg.

HIREK.

Lapunk 1. olvasóinak és munkatársainak boldog karácsonyi ünnepeket kívánunk.

Lapunk legközelebbi száma a közbeeső ünnepek miatt e hó 29-én jelenik meg 6 oldal terjedelemben.

— **József főherceg a szarvasi hadirokkantakhoz.** A szarvasi hadirokkantak egylete 31-én Szilveszter-estélyt rendez, tagjai segélyezésének javára. A védnökségre József főherceget kérték fel, ki személyes ismerőse, Práznovszky hadnagyhoz, intézett rendkívüli meglehangú levélben vállalta el a fiztséget s kilátásba helyezte, hogy az estélyen személyesen is meg fog jelenni. Nemes bajtársi együttérzésre valló levelében a többi között ezeket írja: „Az én szeretett magyar bajtársaimról, rokkantjaimról, vagy elesett hőseim árváiról van szó. Kikért tennék meg valamit, ha nem ő érettek? Kikkel annyi dicsőséget arattunk, kik megmutatták, hogy mi a valódi hazaszeretet, az önzetlen hazafiság!” A nemeslelkű főherceg őszinte ragaszkodása és szeretete rendkívül nagy lelkesedést keltett a szarvasi rokkantak között s rajongó örömmel várják személyes megjelenését.

— **A földreform végrehajtása.** A közélet érdeklődésének homlokterében a földreform törvény végrehajtása áll, melynek gyors és eredményes lebonyolítása halaszthatatlan nemzeti érdek. Ez ügy állásáról a földbirtokrendező bíróság egyik vezető személyisége a következőket mondotta: „A földbirtokreform törvény tényleges végrehajtása a legnagyobb apparátussal fog megkezdődni még a tél folyamán az egész ország területén, elsősorban a demarkációs vonalak mentén, mert elsőrendű állami érdek, hogy az új ideiglenes határok mentén lakó községek népe kedvezőbb gazdasági helyzetbe kerüljön. Az országos földbirtokrendező bírósághoz aránylag nagyon kevés kérvény érkezik, amelyek főleg az az oka, hogy az eljárás módjait a lakosság nem ismeri kellően. A demarkációs vonal mentén fekvő területek képviselői a jövő héten érkezőleg fognak tartani, melynek célja, hogy egyöntetűen lépjenek fel kéréseikkel a földbirtokreform végrehajtását illetőleg. Ertesztésük szerint a minisztertanács legközelebbi rendeletet szándékozik kibocsátani, amely a nagybirtokokat kényszerítendő, hogy a vagyonválság alapján kirótt földválságot a legelővideb időn belül bocsássák az állam rendelkezésére. Ami a pénzügyi részt illeti, a földet igénylőknek a legtöbb helyen rendelkezésükre áll az az összeg, amelyből a nekik kiutalandó földterületet megváltani tudják.

— **A számok szava.** A Statisztikai Havi Közlemények most megjelent július—szeptemberi füzetének adatai szerint Csonka-Magyarországon az idei július, augusztus és szeptember havában 12.116 házasságot kötöttek, vagyis 1445-el kevesebbet, mint a múlt év megfelelő negyedében. Az ezer lélekre eső arányszám is leszállott 6-9-ről 6-2-re. Legtöbb volt a házasságkötés szeptemberben (4862), legkevesebb júliusban (3476). A vegyes házasságok száma 2964, az összes házasságok 24 5%-a. Keresztény-zsidó házasság volt 236. Az élveszülettek száma 55.796 volt, ezer főre 28-4 (tavaly csak 26-4) és a három hónapban fokozatosan emelkedett 2%-al. A legalacsonyabb születési arány (26-6) — ismét Budapest és

Hódmezővásárhely szaporatlansága miatt — a Duna—Tiszaközén mutatkozik. Az elhaltak száma ebben az évszázadban 36.718 volt, ezer lélekre 18-7, vagyis a múlt év harmadik negyedéhez viszonyítva a halálozás 1-9-el emelkedett. Legmagasabb a halálozási arány a Tisza balpartján (21-7), legalacsonyabb a Duna jobbpartján (17-2). Végül 397 kivándorlóval szemben 550 egyén jött vissza, majdnem kizárólag Amerikából. A visszavándorlás többlete 153.

— **Hangverseny.** A pápai ev. férfienekkar és zenepártoló-egyesület e hó 26-án, karácsony másnapján az ev. gyülekezet tanácstermében hangversenyt tart. Műsor: 1. Hiszkegy. Nagy Pál karnagy vezetése mellett éneklő egyesület dalárdája. 2. Végvári-versek. Előadja Szécskay Árpád zsinművész. 3. Műdalok. Éneklő Bolla Mariska. 4. Zene-quartett. Hatvani Lajos zenetanár vezetésével előadják dr. Uzonyi Kálmán, dr. Kiss László, Alexay Barna és új. Ritter Ottó. 5. Vig monológ. Előadja Koncz Mancsi. 6. Népdalok. Éneklő a dalárda. 7. Tóth Lidi. Népszimfő egy felvonásban. Irta Csöste Károly. Előadják: Varga Lajos, Szakács Lajos, Téring Sándor, Téring Mihály, Götze József, Balázs Emma, Ambrus Juliska és Kocsis Árpád. — Belépő-díj 20, 15, 10 és 5 K. Kezdeté este 7 órakor. Külön meghívók nem bocsátatnak ki, azért a hangversenyre a m. t. közönséget ez úton hívja meg az elnökség.

— **A Pápa városi iparostanonciskola** első ünnepélyét folyó hó 17-én tartotta meg azon alkalomból, hogy a leendő iparos nemzedék remekbekészült munkáit és rajzait kiállítás keretében bemutatta. A kiállítást dr. Tenzlinger József polgármester, az ünnepély Csapó Géza ipartestületi h. elnök nyitotta meg, utána pedig Gáty Zoltán zenetanár „Hangulatképek” címen saját szerzeményét és régi magyar népdalokat adott elő hegedűn általános tetszés mellett. Majd Pohl Irén szavalta el a „Bujdosó Rákóczi”-i igazi hűvel, és a tőle megszokott tehésséggel. Utána tartotta meg Sarudy György főgim. tanár szabadelőadását, tudományos búvárlatainak eredményét „Etrusk atyafiság” címen, melyben megállapítja következetes levezetéssel és szemléltető képekkel és illusztrációval, hogy az etruskok is felvették egy néptörzshöz, a turánihoz tartoznak. A nagytudással és vonzó előadásban fejtegetett témát a közönség osztatlan érdeklődéssel kísérte. előadót lelkesen megtapsolta.

— **Meghosszabbítják a köztisztviselők ellátását.** Kállay Tibor pénzügyminiszter az indennitásra szóló törvényjavaslatban fölhatalmazást kér arra, hogy a közalkalmazottak kedvezményes ellátását 1922. júli 1-ig meghosszabbítsa a kormány. Ettől függetlenül a minisztertanács legutóbbi ülésén újabb rendeletet fogadtak el, amely szerint a készpénzben való megtérítés érvényét további két hónapig fönntartják.

— **Rendelet az ingatlanvagyonválságról.** Pénzügyminiszteri körrendelet jelent meg az ingatlanvagyonválságnak 1000 koronás buzaárban való fizetésénél felhasználható pénztári elismervényekről. 20.000 koronánál kisebb vagyonválság főlösszege hadikölcsönkötvényekkel, vagy a lebelyzéskor levont kényszerkölcsönök pénztári elismervényével is fizethető. Erre január 15-ig joga van mindenkinek, akinek vagyonválsága 20 q buzánál kevesebb. A válság másik felét készpénzzel kell fizetni. Fizetésnél csak kizárólag eredeti elismervények fogadhatók el, másolatot vagy másolatot elfogadni nem szabad. Hiányos vagy hibás pénztári elismervények adatait a gyűjtőhelynél igazolni kell. Az igazolás helyességéért az illető pénztévezet, szövetkezet vagy állam-pénztár felelős.

— **Elhalasztották a mezőgazdasági jóvátétel teljesítését.** A békeszerződés szerint Magyarországnak állatokat is kell kiszolgáltatnia a szövetségeseknek. Néhány hét előtt a magyar kormány felszólítást kapott a jóvátételi bizottságtól, hogy a megállapított mennyiséget záros határidőn belül szállítsa. A magyar kormány a teljesítés elhalasztása végett Párisba küldte Miklós Ödön államtitkár és Barcza Ernő min. tanácsost, hogy a jóvátételi bizottsággal Magyarország siralmas mezőgazdasági helyzetét megismertessék. Több napi tárgyalás után a bizottság elhatározta, hogy a már megállapított mezőgazdasági jóvátételeket újra megvizsgálják s addig Magyarországnak halasztást engedélyeznek.

— **Talán követhetnek példáját?!** A bécsi cipészpartársulat egyik vizsgáló bizottsága előtt a napokban Abagajoff volt orosz tábornok jó eredménnyel letette a cipészmeisteri vizsgát. A tábornok már a Kérenszi-forradalom idején kénytelen volt Oroszországban mint cipész megkeresni a kenyerét, a bolsevikok pedig menekülésre kényszerítették. Bécsbe jutott, ahol folytatta a mesterségét. A tábornokból lett cipész most önállósítani akarja magát, s ezután tesz lépéseket, hogy állandó letelepedési engedélyt kapjon az osztrák fővárosban.

— **Kutatás Oroszországban elfütnék után.** A honvédelmi minisztérium közlése szerint a rigai egyezmény végrehajtásával kapcsolatosan bizalmi emberünknek (Gusztiáv Hilger Moszkva, Deutsche Fürsorgestelle) joga van arra, hogy az Oroszországban (Sziberiaiban) elfütnék és sírhelyek után kutatásokat végezzen, továbbá a halotti okmányokat beszerzhessen. A hozzátartozók ebbeli kérelmüket a honvédelmi minisztérium 36. oszt. (Hadik-laktanya) intézzék.

— **Több százmillió ára gyógynövényi adunk el a külföldön.** Az egész világra mutató nagy áremelkedéssel szemben a gyógynövények ára nem emelkedik. Ezeket a növényeket elsősorban Németország vásárolta, melynek pénze ma éppen úgy leromlott, mint a miénk. A német kereskedők sem hajlandók ma nagyobb összegeket fizetni. Ennek ellenében az idén eladott gyógynövények ára több százmillióra rug.

— **Német származású tiszték nyugdíjazása a cseh hadseregben.** A cseh hadügyminiszter a napokban váratlanul nyugdíjazta a cseh hadsereg több mint 3000 német származású tisztjét. A nyugdíjakat december 1-től a régi nyugdíjtörvény szerint utalványozták ki, úgy hogy egy ezredes 1100 korona nyugdíjat kap. A nyugdíjazásokat a legionárius szövetség elnöki tanácsának rendeletére hajtotta végre a kormány és a megüresedett tiszt állásokat munkanélküli legionáriusokkal fogják betölteni.

— **Csaló, aki kolerával ijesztette a károsultat.** Weisz Jenő ügynök, a Fischmann gabloncai, csehszlovákiai cégtől kétszáz ezer korona értékű cukrot kapott azzal a megbízással, hogy Budapesten értékesítse. Az ügynök el is adta a cukrot, de a vételárát nem küldötte el a cégnek. Mikor a Fischmann-cég követelte tőle a cukor árát, Weisz azt válaszolta, hogy nem ajánlja, hogy a pénzért Budapestre jöjjenek, mert itt óriási kolerajárvány dühöng. Fischmann ennek ellenére mégis Budapestre jött és mikor megtudta, hogy itt hirtelen sincs a kolerának, csalás miatt feljelentést tett Weisz ellen. A rendőrség csak hosszas keresés után találta meg a csaló ügynököt, akit letartóztattak.

— **Az új harangok hazahozatala** alkalmából a „Keresztény Kisgazda- és Földmivesszövetség” énekkara által ajándékozott csokorra a következők adakoztak: Az énekkar pénztára 92 K, Pintér Gyula, Varga György, Mórocz Imre, Mórocz Antal 50—50 K, Dekovics János, Nyárs István 30—30 K, Csüti János, László Jenő, Szabó Lajos, Orbán István, Kuti Imre, Viczai József, Istenes József, Bálint János, ifj. Eperjesi József, Császár István, Szakács János, Molnár Imre, Sas József, Szigeti Ferenc, Fehér Mihály, Bálint József, O. Németh István, Polgár Gyula, Poláf József 20—20 K, Szabó József 16 K, Novák József, ifj. Sas József, Sas János, Nagy Jenő, Király József 10—10 K. A szíves adományokért fogadják-e helyült is az énekkar vezetőségének leghálásabb köszönetét.

— **Az Amerikába szóló táviratok továbbítása.** 1922. január 1-étől kezdve az Amerikába szóló táviratok továbbítására a kábelut mellett a rádióút is rendelkezésre fog állni. A németországi és franciaországi, illetve angolai nagy rádióállomások ugyanis a magyarországi eredetű Amerikába szóló táviratoknak rádióon való közvetítését is elfogadják. A rádióút a kábelutal szemben olcsóbb. Például a január elsejével életbelépő új táviratdíjtáblázat szerint Magyarországból Newyorkba kábel útján 1 sz 180 koronába, ellenben a német rádióúton 152 koronába, a francia rádióúton 160 koronába fog kerülni.

KÖZGAZDASÁG.

Pár szó a műtrágyázásról.

Manapság lépten-nyomon azt harsogja a mindennapi élet vaskényszere a gazdatársadalom felé: többtermelés, többtermelés. Sőt az egyes vezetőemberek is ezt állítják oda, mint olyan egyedüli célvezető eszközt, amellyel a mai Csonka-Magyarországot, a kiválóan mezőgazdasági termelő államot erőhöz, hatalomhoz, tekintélyhez juttathatjuk és amellyel fokozhatjuk az egyéni jólétet, gazdagodást. Ennek a kívánatos célnak eléréséhez az szükséges, hogy egész mezőgazdasági termelésünk térjen át az eddigi kevésbé okszerű östermelésről alaposabb, fejlődőtebb, többet fizető termelési módra. Az okszerű termelésre, a termelés fokozására való ráterés ma már nem okoz sok fejtörést. Évtizedes gyakorlati példák tanítanak meg arra, hogy miképpen kell eljárunk és rámutatnak a példák a műtrágyázásra is, amely egyik eszköz a többtermelésnek. A műtrágyázással első ízben egy Liebig nevű német vegyész foglalkozott, aki kimutatta, hogy a növényeknek növekedésükhöz ásványi alkatrészekre is szükségük van. Megállapította azt, hogy a földben levő, oldott állapotban található ásványi alkatrészeket a növény gyökereivel felszívja, míg az oldatlan állapotban levő ásványanyagot a gyökerekből kibocsátott növényi sókkal oldhatóká alakítja és alkalmassá teszi a felszívásra. A termeléshez elengedhetetlenül szükséges tehát, hogy a föld tartalmazza mindazokat az ásványanyagokat, melyek a növény táplálékai. Ha pedig elegendő mennyiségben van minden szükséges ásványalkatrész a talajban, akkor joggal és bizton várhatjuk a nagyobb termést.

Évek hosszú során át használjuk a földet termelésre, az tehát fokozatosan kimerül, gyenge, silány termék hoz, mert nem vegyítjük bele az elhasznált anyagot. Erre kell gondolni és ennek a követelménynek kell eleget tenni, ha a termelést a szokott mértékben fenn akarjuk tartani, vagy fokozni kívánjuk. Liebig megállapításai óta évtizedek teltek el, amíg elterjedt a

mesterséges talajjavítás: a műtrágyázás. Legjobban elterjedt ez Európa nyugati államaiban, óriási hasznára az államnak és a termelőnek. Ilyen módon pl. *Németországban katasztrális holdanként 22 métermázsza búzatermést is elérnek* (az eddigi 9 mázszás helyett), míg nálunk ennek feléről sem beszélhet a gazda. A nyugati államokban műtrágyázással és intenzív gazdálkodással érték el a többtermelést a gazdák. A kísérletek szerint ugyanis a növényeknek szükség van foszforsavas sókra, nitrogénvegyületekre, kálira és mészre. A műtrágyának tehát ezeket az anyagokat kell tartalmaznia, még pedig vízben oldható állapotokban, hogy a gyökérzet könnyen felszívhassa. A műtrágyagyárak ennek megfelelően készítik a műtrágyát s ezért a leginkább használt fajták a foszforsavas kalcium, nátriumnitrát, kalciumnitrát, cianamid, ammoniumsulfát, káliumsulfát és káliumoxid. Ezeket a műtrágyákat az emlelt államokban nagy mennyiségben, sok millió métermázsza súlyban gyártják és a gyártást évről-évre fokozzák. Nálunk a gyártás még alig képes azt a kevés szükségletet is fedezni, amit e téren visszamaradt mezőgazdaságunk igényel, úgy, hogy behozatalra szorulunk.

A műtrágyagyártást elvégzik a gyárak igen jól, a gazdának egyetlen kötelessége csupán az, hogy tudja, miféle műtrágyát alkalmazzon a földjén. A gazda elsősorban ismerje meg kenyéradó termőföldje tulajdonságait, összetételét, mert főleg ettől függ, hogy hogyan bánjék földjével, mire használja és hogy minő trágyákat vegyítsen bele. A földvizsgálatot elvégzik helyetté azok az állami intézetek, melyek erre hivatottak. Így tudja meg a gazda azt, hogy milyen trágyát és mekkora mennyiségben szórjon el a földjére és mikor. Helyesen cselekszik a termelő, hogyha kísérletképpen előbb földjének csak egy kijelölt kis részén alkalmazza a kapott utasításokat és így annak hasznát maga állapítja meg, hogyha a termést összehasonlítja birtoka többi részén a régi módszerrel létrehozott terméssel. Általános szabály a műtrágyázásnál, hogy a műtrágyát az őszi vetés alá, a vetőszántás előtt szórják el, a tavaszi vetés alá pedig őszi, vagy tavasszal, a boronálás előtt. Így szórandók el a szuperfoszfát, a kálisó, a kén-savas ammoniák és a cianamid. Ezeket ugyanis az esővíz feloldja és eloszja a talajon, a talaj pedig leköté és nem kerül az altalajba, ahol a növény gyökere el nem éri. A salétromot a talaj nem köti úgy le, mint a többi, ezért ezt a tavasszal szokták elszórni. A salétrom a gyors növekedést segíti elő. A műtrágya hatása már az első termésnél mutatkozik, hacsak valami rendkívüli kedvezőtlen időjárás le nem rontja a hatást. A műtrágyák általában még a második esztendőben is hatnak, azonban helyesebb minden évben alkalmazni a mesterséges trágyázást. Az elszórást egyenletesen kell végezni. E célra, nagyobb gazdaságban, szórógépet alkalmaznak, míg kisebb területen megfelel az is, ha a műtrágyát homokkal keverten szórják el. A felhasználandó mennyiséget csak megközelítőleg mondhatjuk meg; pontos utbaigazítással csak a kísérletek szolgálhatnak. Ha a kelletnél többet szórják el, a többet nem vész kárba, az a következő évre marad, és akkor érezheti hatását. Szükséges pl. a búza, rozs és árpa talajába katasztrális holdanként 150—200 kg. szuperfoszfát, azonkívül a búzának még 40—60 kg. kén-savas ammónium, míg a rozsnek és árpának 70—80 kg. káli. Nitrogén-trágyát csak akkor szokás alkalmazni, ha a talaj nitrogénben szegény. Ugyanígy járunk el a zabtermelés esetén is. A tengeri-termesztéshez a kísérletek szerint a teljes műtrágyázás

szükséges, vagyis kell szuperfosztát, káli- és nitrogén. Hüvelyesek (bab, borsó, lencse) talajába a szuperfosztát szükségessége csak, de ha a talaj homokos, akkor kálit is kell elszórnunk, még pedig kat. holdanként 200—250 kg. szuperfosztátot, 50—70 kg. kálit.

Burgonyatermeléshez a legfontosabb műtrágya a nitrogén, amit kénsavas ammóniummal kevert szuperfosztáttal juttatunk a földbe. Ezzel erősen fokozhatjuk a termést. Homoktalajba azonban itt is a teljes műtrágyát kell elhinteni, így holdanként 200 kg. szuperfosztátot, 60—100 kg. kénsavas ammóniumot és 50—80 kg. kálisót.

Cukorrépa-termelésnél annyira fontos a műtrágya használata, hogy azt nálunk is a cukorrépa-földéken alkalmazták először, még pedig a kívánt sikerrel. Jó termést, nagy cukortartalmat csakis a megfelelő műtrágya felhasználása után várhatunk. Ezt már régen tapasztalták termelőink és ezért a cukorrépa-földéken mindenütt használják is a műtrágyát: A repce, kender, lentermelés kétszeresre fokozható a műtrágyázással. Talajukba nitrogénes trágya kell, holdanként 200 kg. szuperfosztát és 100—200 kg. kénsavas ammónium.

Hazai termelésünk egyik igen fontos ága a szőlőművelés, melynél az okos gazdálkodás bőven meghozza a gyümölcsöt. A szőlőtájalnak nagyok az igényei és a termés nagysága és minősége attól függ, hogy mennyiben tudjuk pótolni a talaj elhasznált részeit. Mind a három műtrágyából nagy mennyiségre van szükség. Ezzel még a sovány homoktalajon is nagy termés és jobb minőség érhető el. Holdanként szükség van a talaj minősége szerint 50—200 kg. szuperfosztátra, 80 kg. kénsavas ammóniumra és 70—100 kg. kálira vagy ezekkel egyenértékű műtrágyára.

Igen fontos érdeke az egész gazdaságdalomnak a takarmánytermelés növelése. Nagy a hiánya a takarmányfélékben. Ezen a bajon is a rétek mesterséges trágyázásával lehet segíteni mert a műtrágyázott föld nemcsak többet, hanem minőségileg is jobbat hoz. Főleg a nitrogéntartalmu trágyára van szükség, ez pedig a kénsavas ammóniummal kevert szuperfosztát.

Az elmondottak igazolják a műtrágyázás fontosságát és hasznát, mégis azt látjuk, hogy hazánkban ennek alkalmazása nehezen terjed. A termőföld alig egytized részét művelik műtrágyával, míg Németországban a mesterséges trágyázás általános. Hisszük, hogy kiszagdánk nem zárkoznak el még áldozattól sem — ha a kormány is kellő támogatást nyújt megfelelő behozatal alakjában —, hogy földjük s így az egész ország többtermelését ez úton is biztosítsák. Önmaguknak, de a nemzetnek is szolgálatot tesznek vele.

Tőzsde.

Valuták:

Dollár: 653. Francia frank: 52.50.
Német márka: 3.95. Osztr. korona: 0.117.
Szokol: 8.40. Bécsi kifizetés: 0.187.

Terménytőzsde:

Buza, tiszavid.: 2175. Buza, fejérm.: 2170.
Rozs: 1400. Takarmányárpa: 1675.
Sörárpa: 1850. Zab: 1430.
Tengeri: 1775. Köles: 1600.
Repce: 2900. Korpa: 1000.

Eladó egy kitűnő, jókarban levő
6 lóerős gőzlokomobil
bámulatos olcsó árárt. — Bővebbet
Csóka Antalnál Borszöresdőkön.
Vasutállomás: Devecser.

**Jókai Mór utca 15. szám alatti
emeletes ház**

szabadkézből eladó.
Cím a kiadóhivatalban.

**Elsőrendű állami
lipicai mén**

január 1-én kezdődő fedeztetési időnyére
előjegyzéseket elfogad a pápai m. kir.
földmivessiskola igazgatósága.

ELADÓ,

esetleg bérbe adó és azonnal átvehető
Veszprém-ben a 12 éve épült
KISKUTI CSÁRDA
7 hold belsőséggel.

Tudakozódhatni ugyanott Szenthe Dávidnál.

Eladó egy Brünn—Königsfeldi gyártmányú

5—6 lóerős benzin-lokomobil
egy 4-es cséplővel

Vajai Ferencnél, Szentbókállá. (Zala m.)

A főiskolai nyomdában
egy szedőtanonc
azonnal felvétetik.

Szerkesztő: Dienes Sándor.

Laptulajdonos: Zsilavy Sándor.

Pápa, 1921 Főiskolai könyvnyomda.

Eladó ház.

**A Laki-utca 37. sz.
ház,**

mely áll 3 szoba, konyha, mosó-
konyha, éléskamra és kertből
szabadkézből eladó.

A lakás márciusban esetleg elfoglalható.
Bővebb felvilágosítás e lap szerkesztőségében.

Daráláshoz

Motorbenzin	Gépolaj
Motorhengerolaj	Gőzhengerolaj
Sárga gépszir	Gyanta
Csapágyfém	Gépszij
Ponyva	Varrószij
Zsák	Klingerit
Mérlegek	Asbest Pakolások

békebeli minőségben garanciával
raktárról azonnal kaphatók

Hütter Vilmos

műszaki és gépkereskedőnél.

„Lister” angol motorok magyarországi képviselője.

PÁPA, Főtér 17. Telefon 121.

**ELSŐ KERESZTÉNY
BIZTOSÍTÓ INTÉZET Rt.**

amely kizárólag keresztény és nemzeti alapítás, el-
fogad olcsó díjtételekkel és kedvező feltételekkel
tűzbiztosításokat, jégbiztosításokat,
betöréses-lopás biztosításokat,
élet- és népbiztosításokat.

Más társaságnál érvényben levő biztosít-
ásokat teljes felelősség mellett vesz át.

Igazgatóság:

Budapest, IV., Fővám-tér 2., félem.

Főkirendeltségi székhelyek: Budapest, Győr, Debreczen.

Kirendeltségek: Szombathely, Kaposvár, Székesfehérvár,
Szeged, Ezertergom, Kiskunfélegyháza, Nyiregyháza, Eger,
Czegled, Kecskemét és Pápa.

TOCSIK ÉS MIKA

rőfős-üzlete PÁPA Fő-tér 21. szám.

Gyolcs, vászon, sifon, kanavász, festett karton,
női pamut- és gyapjuszövetek, barchet-árak, finom
grenadinok, fejkendők stb., mindenféle rőfős-árak és
különösen dús választék mindennemű férfi-szövetekben.

Szolid keresztény kiszolgálás.

Ventillátorok.

Dinamók.

Kapcsolótáblák.

SOMOGYI JÓZSEF

elektrotechnikai vállalata és műszaki irodája Pápa, Felső Hosszu-utca 7. szám.

Villanyszereléseket, átalakításokat s mindenféle, szakmába vágó javításokat eszközölök,
Malmok, gazdaságok villanyvilágításra való berendezését azonnal végrehajtom. Költségvetéseket és rajzokat kidolgozok,

Csengők.

Fűző- és fűtőkészülékek.

Házitelefon.